ומי מעברא • בקטנות לו בנערות כשהיא בת קנס שחלד בנערות: **משמשות במוך** • מוחר להן לשמש במוך ואינן כמשחיתות זרע: **שמא יעשה עוברה סנדל** • שלא תתעבר שוכר שני פוחת השני את צורת (ה) הראשון ודומה לסנדל שהוא דג שבים: **שמא תגמול לה כנס** • מפני שהחלב נעכר כשמתעברת ואינו טוב ליונק ותצטרך להטעיקו משדים וימות: **שמות מכלן** • מבת אחת עשרה שנה משמשת בדרכה לפי שלא תתעבר: **ניחר על כן** • על בת שתים עשרה שנה משמשת בדרכה שלא תתעבר לא תמות **אלמא** בקטנות לא מעברה שיבא לכלל ליה דהא "תמות קתני": **וכי תימא** • מבת שתים עשרה ויום אחד שהגיעו ימי הגעורים "נתעברה וילדה בנערות ומתה בנערות" הא גמי ליתא דאמר שמואל "אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים מסקבינא שמי שערות הויא נערה קטנה" בתולה "שהבאים משדים עשרה והלאה ומשהביאים עד שהבגור ששה חדשים והו לא ומתמיה דקתני "מבת שתים עשרה ואילך אי מעברא לא מתה" במביאה שמי שערות קודם שהתעבר קאמר אבל כל זמן שלא הביאה קטנה היא, והאי דנקט מכן שנים משום דבביאר משדים עשרה ויום אחד אפילו הביאה שערות אינו אלא שומא כדאמרינן במסכת נדה ובקדושין: **ונקט אב** • פקעה תביעת אב **ונכה הלה** במה שבידו שאין בעל דינו קיים ונקנס לאו ממון הוא להוריש לאביה בתורת יורשה כל כמה דלא בגבייה: **או אין בגר בקבר** • לאפקועי תביעת אב: **מר בר רב אשי** • לא בעי לה בעיא דרבא משום "בגר בקבר" אלא אם מתה בנערותה מי פקעה כי "בגרות דמחייב" לו לא, **ולהאי** לישנא דמר בר רב אשי אליבא דרבא אמרו לעיל מילתא דפשיטא ליה לאביי מיבעיא ליה לרבא, דאילו לישנא קמא מפשט פשיטא ליה לרבא דמיתה לא מפקעא ודלא כאביי כל זמן שלא בגרה וכי קא מיבעיא ליה "בבגר בקבר" קמבעיא ליה אבאביתה כל זמן שלא בגרה פליג אדאביי ואמר לא מפקעא וחייב: **מיתה עושה בגרות** • עושה דין בגרות דמפקעא כח אב כי בגרות: **מסו** • מי הוי לאביה או לעצמה: **בגרות מוציאה מרשות אב** • דלא מציא שזיכתה לו תורה בכחו אלא מכר בקטנות ושאר שבח כגון קנסה ומעשה ידיה בגערות כדילפי' לקמן בפ' נערה ונשואין נמי מוציאין מרשות אב • פירוש כראשכחן בהפרת נדרים דכ"ז שלא נשאת אביה מפר נדריה ומשנשאת אין יכול להפר • מה בגרות בא עלי' ובגרות לעצמה דכתיב ונתן האיש השכב עמה לאבי הנערה • אם היא נערה בשעת נתינה אף נשואין בא עליה ונשאת לעצמה: **מתני' המפתה** נותן ג' דברים **והאונס** ד' המפתה נותן בושת ופנס וקנס מוסיף עליו אונס שנותן את הצער מה בין אונס למפתה האונס נותן את הצער והמפתה אין נותן את הצער האונס נותן מיד והמפתה לכשיוציא האונס שותה בעציצו • פי' בכלי שבחר לו לשתות בו כלומר ע"כ ישאנה דכתיב לא יוכל לשלחה כל ימיו והמפתה אם רצה להוציא מוציא • פי' האונס נותן מיד ואע"פ שכונסה שנאמר ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה • ודרשי' יתו לו אתה כופה ולא לה:

שלש נשים משמשות במוך • פי' בקונטרס מוחרות לשמש במוך אע"ג דשאר נשים אסורות משום השחתת זרע ואין נראה לר"ת *דהא קטנה ואילונית מוחר לשמש בהדייהו ולא הוי השחתת זרע כיון שהוא דרך תשמיש ומפרש ר"ת משמשות לריכות לשמש במוך אחר תשמיש ועלה טובה קמ"ל ולר"י נראה לקיים פי' הקונט' דברים נראה (דף נ.) משמע שהמוך הוא במניעה כל שעה והוי כמשמש על האבנים ועל העלים ולא דמי למשמש קטנה ואילונית ועוד אפילו היתה נוחנת מוך אחר תשמיש אסורה *דאף על פי שאינה מצווה על פריה ורביה מ"מ אסורה היא להשחית זרע כדמשמע בנדה (דף יג.) דתנן כל היד המרבה לבדוק בנשים משובחת באנשים חיקלן ומפרש בגמרא משום דנשים לאו בנות הרגשה נינהו משמע דאם היו בנות הרגשה הוו אסורי ויש לדחות דלאו בנות איסור הרגשה נינהו קאמר: **וכי** תימא בליר הוא כו' והא בלבד קאמר • בקונטרס (בקדושין דף עט.) ל"ג ליה דבלאו בלבד משמע טופי לא*: **בא** עליה ונתארסה מהו • לרבי עקיבא דמתני' קא מיבעיא ליה דאמר נתארסה ונתגרשה קנסה לעצמה דמי אמרינן כיון שילאה מרשות האב לענין קנס יהא קנסה לעצמה או דלמא כיון דלענין שאר מילי לא נפקא מרשות האב יהא קנסה לאביה אבל לרבי עקיבא דבריתא פשיטא דקנסה לאביה ולר' יוסי הגלילי נהי דאמר אין לה קנס נמי לא מיבעיא ליה דהא דאין לה קנס לאו משום מיפק מרשותא דאב היא אלא גזירת הכתוב הוא דאין לה קנס ולא נפקא באירוסין כלל מרשות אביה דאב זכאי בקדושיה ובמעשה ידיה אע"ג דנתארסה והא דקא בעי לה סתם ולא קאמר לרבי עקיבא בהדיא מהו משום דהלכה כר' עקיבא מחבירו: **הואיל** ונישואין מוציאין מרשות אב • פי' בקונט' דילפינן מהפרת נדרים ואע"ג דקי"ל דממונא מאיסורא לא ילפינן ה"מ לאוקמה ברשות אב הוא דלא ילפינן ממונא מאיסורא אבל לאפוקי מרשות אב ילפינן שפיר מהפרת נדרים דבסברא מוטעמא יש להוציאה מרשות אב וי"ל ד"ר אברהם פי' כיון דגלי לן קרא דלאוקמה ברשות אב איסורא וממונא שוין ה"ה לאפוקה [ור"י מפרש דנישואין מוציאין מרשות אב מדדרשינן אים אמו ואביו תירלו אים סיפק כו' אבל אין סיפק בידה לעשות ולא נהירא דמעשה ידיה איכו לבעל מן התורה] : **מה** בוגרת בא עליה ובגרה לעצמה • פירוש דהא מליכו בוגרת שיוצאה מרשות אב לענין ממון וקשה דה"ל נישואין מוציאין מרשות אב לענין ממון ואמאי צריך למילף מבוגרת וגרלה דבא עליה ובגרה לעצמה נפקא לן מוקמן לאבי הנערה דדרשינן לאבי הנערה ולא לאבי בוגרת: **צער** דמאי • קשה לר"י דמאי קא מיבעיא ליה וכי לא ידע הש"ס שיש לצער גדול בבתולה בביאה ראשונה וכמה קטנות חולות מזה וכ"ת דמאוחו לצער פשיטא ליה להש"ס דפטור שהרי סופה להצטער בכך מחת בעלה והא איכא כמה תנאי בהכונס (נ"ק דף נא. ושם) דלא חייש לכתם גופא פירוש דבר שסופו להיות כן וגרלה לר"י דלצער בעילה משום תאות תשמיש איט בא בשעת תשמיש אלא אחר כך וכל לצער החבלה דמחייב הייט אותו לצער הבא לו בשעת חבלה אבל מה שבא לו אחר כך מיפטר דגרמא בעלמא הוא הלכך בעי לצער דמאי ורשב"א מפרש דפשיטא דלצער של בתולים ליכא למימר דע"כ תנא דמתני' חיים לכתם גופא דמדמפתה פטור:

תורה אור

ומי מעברא לרבי רב ביבי קמיה דרב נחמן
*שלש נשים משמשות במוך אלו הן קטנה
ומעוברת ומניקה: קטנה שמא תתעבר ותמות
מעוברת שמא תעשה עוברה סנדל מניקה
שמא תגמול את בנה, ואיזוהי קטנה? מבת
ארבע עשרה שנה ויום אחד עד שתים עשרה
שנה ויום אחד, פחות מיכן ויתר על כן
משמשת כדרכה והולכת דברי ר"מ וחכמים
אומרים אחת זו ואחת זו משמשת כדרכה
והולכת ומן השמים ירחמו משום שנאמר
שומר פתאים ה' רבי תימא דאיעברא כשהיא
נערה ואולידה כשהיא נערה, ובשיתא ירחי
מי קא ילדה והאמר שמואל *אין בין
נערות לבגרות אלא ששה חדשים רבי תימא
בציר הוא דליכא הא טפי איכא הא אלא
קאמר אלא הכי קמבעיא ליה: יש בגר בקבר
ופקע אב או דלמא אין בגר בקבר ולא פקע
אב מר בר רב אשי בעי לה הכי מיתה עושה
בגרות - או - אין עושה בגרות? תיקו: בעי מיניה
רבא מאביי בא עליה ונתארסה מהו? אלא מי
כתיב ונתן לאבי הנערה אשר לא ארוסה
ולטעמיך הא דתניא בא עליה ונשאת
לעצמה מי כתיב ונתן לאבי הנערה אשר לא
נשואה? רבי השתא: התם הואיל ובגרות
מוציאה מרשות אב ונישואין מוציאין מרשות
אב מה בגרות בא עליה ובגרה - לעצמה אף
נישואין בא עליה ונשאת לעצמה אלא
אירוסין מי קא מפקי מרשותא דאב לגמרי הא
תנן *נערה המארסה אביה ובעלה מפיריו
לה נדריה: מתני' *המפתה נותן שלשה
דברים והאונס ארבעה: המפתה נותן בושת
ופנס וקנס מוסיף עליו אונס שנותן את הצער
מה בין אונס למפתה? האונס נותן את הצער
והמפתה אינו נותן את הצער, האונס נותן
מיד והמפתה לכשיוציא, האונס שותה
בעציצו והמפתה אם רצה להוציא מוציא,
'כיצד 'שותה בעציצו' - אפילו היא חיגרת אפי'
היא סומא ואפילו היא מוכת שחין, 'נמצא
בה דבר ערוה או שאינה ראויה לבא בישראל
אינו רשאי לקיימה שנאמר *ולו תהיה לאשה
אשה הראויה לו: גמ' צער דמאי אמר אבוה
דשמואל צער שחבטה על גבי קרקע, מתקיף
לה רבי זירא אלא מעתה חבטה על גבי
שיראין הכי נמי דפטור וכי תימא הכי נמי
והתניא ר' שמעון בן יהודה אומר משום רבי
ושמעון *אונס אינו משלם את הצער מפני
שסופה

[מי' תוס' יבמות יב: וחוס' נדה יג.]

סטו א מיי' פ"ב מהל' אישות הל' ג' טור ש"ע יו"ד סימן רלד סעיף ח בהג"ה: ע ב מיי' פ"ב מהל' נערה הל' ט: סמג עשין מד טור אה"ע סימן קטו: עא ג מיי' שם הל' טו: עב ד מיי' פי"ח מהל' נדרים הל' ט סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רלד סעיף ה: עג ה מיי' פ"ב מהלכות נערה הל' ז סמג עשין מד טוש"ע אה"ע סי' קטו סעיף ח: עד ו מיי' פ"ח שם הל' ג סמג שם טוש"ע שם סעיף ג: עה ז מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעי' ד:

[עוי' תוס' נדה סה. ד"ה וכ"ת כו' מייבמין הגירסא]

מהרש"א
נושאין
באיזה כיון א נערה ולא שילם דרשנאוסה מהו
מהרש"א
תוספות רי"ד
תניא בא עליה ונשאת לעצמה הואיל ובגרות מוציאה מרשות אב. פי' שלא מצינו שזכתה לו תורה בבתו אלא מכר בקטנותה ושאר שבח ממון כגון קנסה ומעשה ידיה בגערות כדילפי' לקמן בפ' נערה ונשואין נמי מוציאין מרשות אב • פירוש כראשכחן בהפרת נדרים דכ"ז שלא נשאת אביה מפר נדריה ומשנשאת אין יכול להפר • מה בגרות בא עלי' ובגרות לעצמה דכתיב ונתן האיש השכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה • ודרשי' יתו לו אתה כופה ולא לה:

נושא
הבדלים בין אונס למפתה
נושא/מהרש"א
על איזה דבר משלמים לאנוסה

[לעיל כט:]

נ"ק נא. ע"ש

גליון השס"ם
תוס' ד"ה שלש וכו' דאע"פ שאינה מצווה על פריה ורביה • עי' סנהדרין דף נט ע"ב תוד"ה והא:

* מאמר לדרשן הגה: ל"ל אבי הקבר

הגהות הב"ח
(ה) רש"י ד"ה שמא יעשה עוברה וכו' עוכת הכמ. נ"ב ותוספות פרק המפלת הביא בשם רש"י שולד לחרון ממנד לוכה הרלשונה ע"ש בד"ה קמ"ל בדף כה מיהו ביבמות דף יב כתב רש"י ז"ל דוחק הלחד לת מכנו ופומת לוכחו מסמע דלפעמים הכלחון גוכר ולפעמים הכני גוכר ופעם פי' כך ופעם פי' כך ואין כאן טעות:

מדרש סו: עד: יבמות כט: לקמן מו: קדושין ד.

לקמן מב.

[לעיל כט:]

נ"ק נא. ע"ש